

La «patata calenta» de l'objecció

Francesc Alexandri, en vaga de fam en la presó; Miquel Rodríguez, pendent de consell de guerra, i Enrique Jiménez, amagat i amb una ordre de recerca i captura són tres casos d'objectors declarats durant la mili. El tema s'ha agreujat mentre el Tribunal Constitucional estudia un recurs, presentat pel defensor del poble, sobre la Llei d'Objecció.

Carles Ruiz

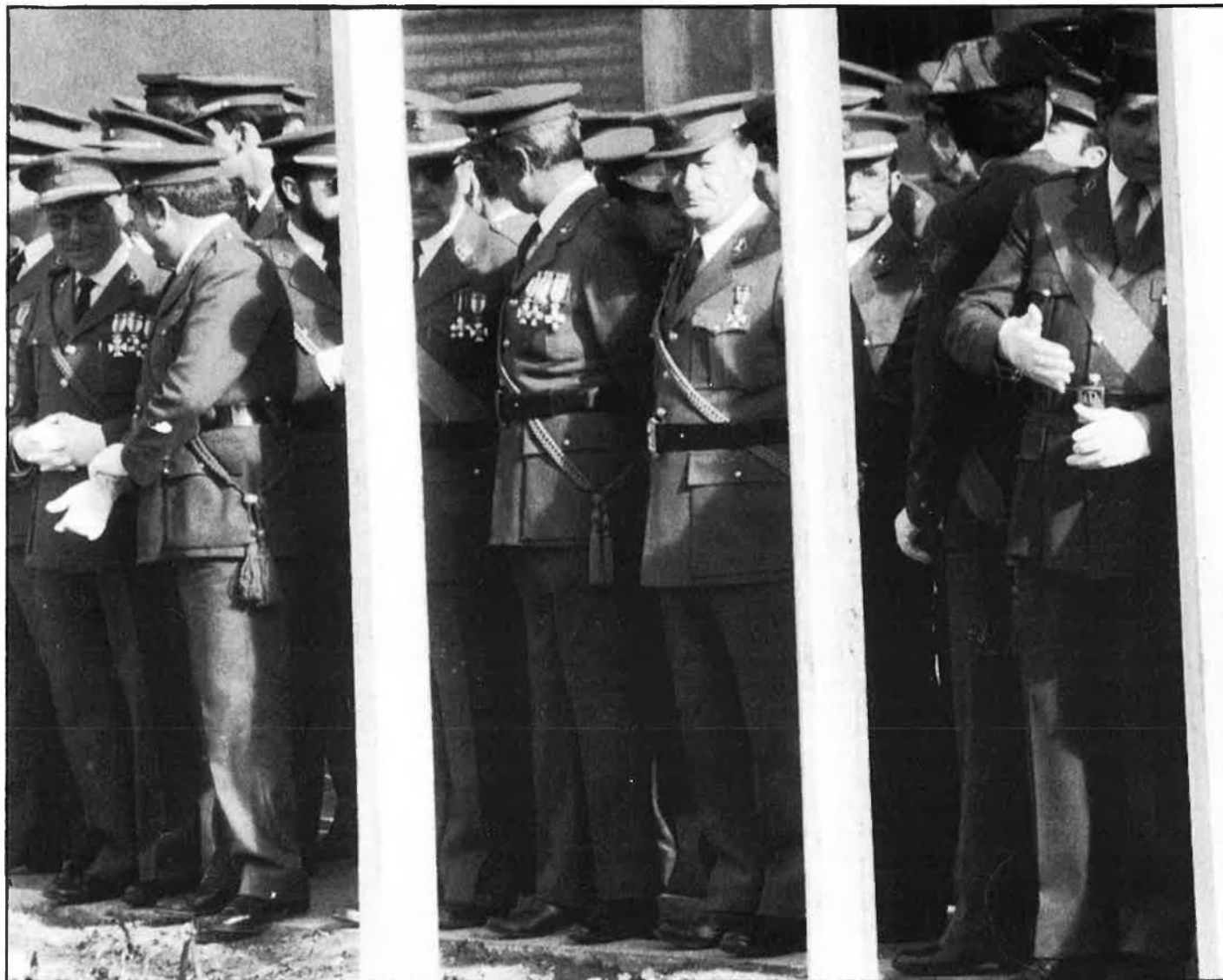
«**F**aig vaga de fam perquè ja fa molt de temps que vull que s'arregli la meva situació. Ha arribat a un punt en què ja no saps massa per on anar. M'han jutjat amb una Llei que està recorreguda davant el Tribunal Constitucional. Sóc objector i no vull fer la mili. Quan vas a la mili, perds tots els teus drets com a persona. Em sembla una bestiesa això de preparar la guerra. No s'ha de deixar que això continuï així». A dintre,

Francesc Alexandri, vint-i-tres anys i dos processos pendents, aguarda —en el calabós de la Caserna del Bruc de Barcelona— que la justícia militar el jutgi per deserció i per negar-se a fer el servei militar.

Francesc Alexandri pensava que amb les seves quatre diòptries el declararien «inútil total», però, el dia que havia de marxar cap al CIR número 9 de Sant Climent, el van declarar útil. Va recórrer al Tribunal Mèdic i el seu advocat va entendre que es trobava en situació de «pendent de

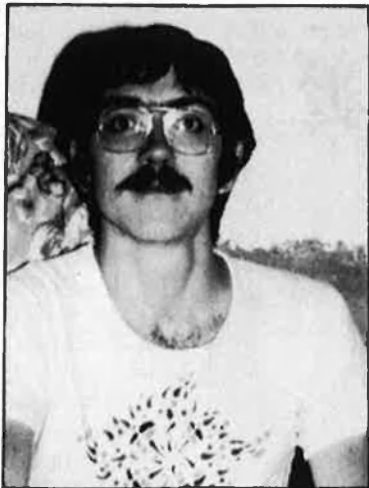
classificació», i Alexandri no s'incorporà a files. El 5 de maig, mentre es prenia un rebentat a Cardedeu —on viu, treballa i canta en la Coral— fou detingut per la Policia Militar pel delict de deserció. Es declara objector, però el Consejo Nacional de Objeción de Conciencia denega la seva sol·licitud per «extratemporánea». Aquesta resolució és recorreguda a l'Audiència Nacional, que la suspèn, però no les obligacions militars.

«El 2 d'agost em van traslladar de la Caserna del Bruc a Sant Climent, i

el Jutge Militar em va decretar la llibertat condicional. Tot seguit em van comunicar que m'havia d'incorporar a la mili. Em vaig negar, em van decretar presó incondicional, i em van processar per negar-me a fer la mili». Francesc Alexandri, **Miquel Rodríguez** i **Enrique Jiménez** van declarar-se objectors quan feien la mili. L'article 1.3 de la Llei d'Objecció de Consciència nega aquesta possibilitat.

La Llei d'Objecció, aprovada al desembre del 1984, va defraudar tots els sectors que l'havien reivindicada. Tres mesos després de la promulgació, el defensor del poble va recórrer la Llei davant el Tribunal Constitucional. El Moviment d'Objectors de Consciència (MOC), l'Associació

pro-Drets Humans, Justícia i Pau, el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, el Parlament Basc, grups cristians i organitzacions pacifistes —entre d'altres— ho van demanar a **Joaquín Ruiz Giménez**.

La Llei estableix la possibilitat d'objectar per motius d'ordre «religiós, ètic, moral, humanitari, filosòfic o d'altres de la mateixa naturalesa». Els objectors reconeguts queda-

ran exempts del servei militar i realitzaran, a canvi, una prestació social substitutòria que tindrà una duració entre els 18 i els 24 mesos. L'objecció es pot demanar abans i després de la incorporació al servei militar, i s'ha de sol·licitar al Consejo Nacional de Objeción de Conciencia. La sol·licitud s'ha de presentar —com a mínim— dos mesos

abans de la incorporació, i hi han de constar els motius d'objecció. El Consejo pot demanar una ampliació d'informació a l'interessat o a «d'altres persones o organismes».

La primera objecció que es va fer a aquesta Llei va ser el seu caràcter. «Com que l'objecció és un dret fonamental, la llei que la regulés hauria de ser orgànica, i així estava contemplat en el projecte del PSOE. Però els militars es van queixar perquè llavors l'excepció tindria un rang superior a la norma, ja que la llei que regula el servei militar és ordinària. Per acontentar els militars, van deixar el règim penal i els recursos com a llei orgànica, i la resta —divuit articles— com a llei ordinària. Jurídicament és imprementable», afirma **Xavier Rius**, membre del MOC.

Els detractors de la Llei consideren que aquesta no regula l'objecció com un dret fonamental i que no se'n reconeixen els motius polítics. A més, reivindiquen la possibilitat de declarar-se objectors durant la mili, i critiquen el fet que el Consejo pugui investigar les persones. Segons aquests sectors, la durada del servei social —major que la de la mili— és un càstig. Afirmen també que alguns serveis —Creu Roja, Protecció Civil— tenen una estructura autoritària amb moltes similituds amb els uniformes i les graduacions de l'exèrcit. «Si s'aplica el servei social, pot agreujar-se la situació

d'atur. Hi ha molta gent que treballa a ICONA, als Serveis Socials i a Protecció Civil amb contractes temporals. No acomiadaran ningú, però quan entrin els objectors, ja no els renovaran els contractes. En el centre de minusvàlids, **Pere Mitjans** va dir «aneu-vos preparant si vénen els objectors», explica **Xavier Rius**.

«Hem dit no a aquesta Llei per diferents motius. No se'n reconeixen els motius polítics. L'obligació de declarar davant el Consejo és anticonstitucional. Els càstigs són molt més durs que en la mili i, a més, som partidaris que la prestació social no es faci en les administracions públiques, perquè això implica treure llocs de treballs. La prestació s'ha d'adreçar cap als sec-

Dalt, Francesc Alexandri. Baix, Xavier Rius lliura un document al ministre Serra.

tors socials més necessitats, mitjançant organismes no governamentals», manifesta **Salvador Gausa**, de Justícia i Pau. La falta d'informació sobre el dret d'objecció i sobre la mateixa Llei —a judici d'aquests sectors— és un obstacle que impedeix que el nombre d'objectors sigui major. Ni governs civils, ni caixes de reclutes ni la majoria dels ajuntaments no informen al respecte. Des d'aquests organismes s'envia la gent cap al MOC o cap a Justícia i Pau. Alguns objectors utilitzen, fins i tot, una sol·licitud que no s'ajusta a la Llei, la del MOC, que és una declaració col·lectiva: «(...) no estic obligat a motivar aquesta declaració atès que ningú no pot ser obligat

a declarar sobre la seva ideologia, religió o creences»... «aquest Consejo Nacional no té cap mena de potestat per decidir sobre la meva condició d'objector de consciència»... «De la mateixa manera que objecto l'exèrcit, objectaré la prestació social substitutòria que reproduïx els mateixos esquemes del militarisme»... «Sol·licito que, a tots els efectes, se'm consideri com el civil que sóc i no se'm vinculi a les autoritats militars».

Cap sol·licitut no ha estat rebutjada pel Consejo Nacional. «Falta molta informació. La gent en sap molt poc. Per això, un dels nostres objectius és difondre l'objecció. Abans de la Llei, l'1 per cent dels joves de cada lleva es declarava objector. El govern treballava amb la hipòtesi d'un 5 per cent d'augment després d'haver-se aprovat la Llei. Avui, aquest percentatge és del 0,5», comenta **Salvador Gausa**.

Des del 1977 hi ha més de 14.000 objectors declarats, 5.000 dels quals es van declarar objectors després de la llei. Del total, el 60 per cent són testimonis de Jehovà, el 37 per cent ha fet la declaració col·lectiva, i un 3 per cent ha fet la declaració de Justícia i Pau, que sí que accepta la prestació social substitutòria. Tota aquesta gent està pendent del recurs presentat pel defensor del poble. «Hi ha sentències que tarden trenta mesos i aquesta en porta divuit. Sembla que aquest tema és una patata calenta i que ningú no sap què fer-ne. Encara no s'ha fet el reglament de la prestació social. De moment, ni ells mateixos saben què passarà», explica **Xavier Rius**. Tots esperen que la resolució del Tribunal Constitucional podrà resoldre una situació anormal que es va iniciar fa anys.

Els primers objectors van aparèixer a l'Estat espanyol a finals dels anys cinquanta. Eren testimonis de Jehovà que es negaven a fer la mili. Va ser el cas de **Jesús Martín Nohales**, que el 1958 va ser cridat per anar a fer el servei militar a Melilla. «Vaig dir que no volia anar-hi, i un capità em va donar un parell de bufetades. La Policia Armada em va portar a l'estació d'Atocha, on vaig agafar un tren cap a Màlaga d'on va sortir un vaixell cap a

Melilla. En arribar-hi, em vaig negar a posar-me l'uniforme i me'l van posar a la força. Em van obligar a fer instrucció i jo em vaig negar, i l'instructor em va colpejar fins a fer-me caure a terra. Vaig passar al calabós i, després, al fort militar de Rostrogordo. El capità general de Melilla va visitar el fort i va dir al capità que em tractava «com a una hermanita de la caridad». Quan se'n va anar, el capità em va cridar i em va preguntar si faria o no la mili. Vaig dir que no. Em va apallissar amb una fusta i em va trepitjar el cap. Aquestes coses deixen

Jesús Martín, objector del 58.

una marca. Potser alguns d'aquests parlen ara de democràcia». Jesús Martín va ser condemnat per un consell de guerra a quinze anys per desobediència i a quatre anys per sedició. Va passar sis anys i mig en la presó.

Pep Beunza va ser el primer que es va declarar objector per motius ideològics a l'Estat espanyol. Era el gener del 1971 quan es va negar a posar-se l'uniforme en el CIR de Marines que es troba molt a prop de Bétera, a València. «Em van processar per desobediència i em van condemnar a quinze mesos de presó. Vaig sortir amb l'indult Matesa. Llavors, em van donar l'ordre de tornar a la caserna però, en comptes de tornar-hi, me'n vaig anar al barri d'Orriols. Allí treballava en una guarderia i en una escola nocturna. Vaig escriure una carta

al capità general dient-li que, si es tractava de fer un servei a la pàtria, que jo ja ho estava fent on creia que era més necessari. Em van agafar i em van fer un altre consell de guerra, però ara per deserció. Em van condemnar a un any de presó i a acabar la mili al Sàhara, on vaig passar quinze mesos en un batalló disciplinari».

L'acció de Beunza va començar a sensibilitzar d'altra gent. A Barcelona es va formar un grup que es solidaritzava amb Beunza, **Victor Boig** i **Jordi Agulló**. Tots van formar l'equip OCE, emparat per Pax Christi. L'estiu del 1975 es reuneixen a Montserrat i decideixen fer un servei social substitutori a Can Serra, un barri de l'Hospitalet. Al febrer del 1976 alguns dels seus membres són detinguts i, posteriorment, els restants. Les amnisties del 76 i del 77 els van tornar al carrer. A Can Serra van posar en marxa un llar d'infants, una escola d'adults, un club d'avis i d'altres experiències. «Consideràvem que era més útil fer un servei social que preparar la guerra», afirma **Martí Olivella**, un dels que va participar d'aquesta experiència.

Després de la mort de Franco, començaren els petits intents. El 1977 el govern de la UCD promulgà un real decret que només considerava l'objecció per motius religiosos, continuant l'empresonament de la gent que argumentava d'altres motius. El projecte de la Constitució ja estava acabat i contemplava el dret d'objecció. Poc temps després, **Gutiérrez Mellado** dictava una ordre transitòria —que mai no va ser publicada en el *BOE*— que permetia, fins i tot, l'objecció durant la mili. Aquesta ordre va ser vigent fins l'aparició de la Llei actual.

Tot està pendent del Tribunal Constitucional. Mentrestant, joves de tot l'estat realitzen aquests dies una campanya de solidaritat amb els tres nois que van declarar-se objectors durant la mili. **Francesc Alexandri** es troba en presó i porta diversos dies de vaga de fam. **Miquel Rodríguez** està pendent d'un consell de guerra i ha d'acabar el servei. **Enrique Jiménez** està amagat i té una ordre de recerca i captura per deserció. A final d'octubre, un grup d'objectors es presentarà davant el jutge militar per autoinculpar-se d'haver-lo amagat. «Hi ha mil motius per no anar a la mili. Per a mi, no té cap sentit, no m'explico com la gent encara hi va. La lluita per la pau és tan urgent ara com abans», conclou **Pep Beunza**. □